

Svensk författningssamling

Lag om ändring i rättegångsbalken

Utfärdad den 24 november 2022

SFS 2022:1532

Publicerad
den 29 november 2022

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 23 kap. 18 a §, 30 kap. 4 §, 31 kap. 1 §, 33 kap. 6 och 6 a §§, 45 kap. 3 § och 48 kap. 2, 4, 5, 9, 10 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 33 kap. 6 b § och 45 kap. 13 a §, av följande lydelse.

23 kap.

18 a §² När undersökningsledaren har slutfört den utredning som han eller hon anser är nödvändig har den misstänkte och försvararen rätt att ta del av det som har förekommit vid förundersökningen. Den misstänkte och försvararen ska underrättas om detta och om att de har rätt att begära att förundersökningen kompletteras. De ska ges skälig tid att ange den utredning de anser är önskvärd och i övrigt anföra det som de anser är nödvändigt. Något åtal får inte beslutas innan detta har skett.

Rätten enligt första stycket att ta del av det som har förekommit vid förundersökningen gäller även efter det att åtalet har väckts och fram till dess att åtalet slutligt har prövats eller saken annars slutligt har avgjorts. Denna rätt gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 och 3 a §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Om ett strafföreläggande har godkänts på förhand enligt 48 kap. 10 § behöver någon underrättelse enligt första stycket inte lämnas.

30 kap.

4 §³ Om flera åtal handläggs i en rättegång får dom meddelas i fråga om något av dem trots att handläggningen av de övriga åtalen inte avslutats (del-dom). Om åtalen avser samma tilltalad får deldom meddelas endast om det är till fördel för målets handläggning.

31 kap.

1 §⁴ Om den tilltalade döms för brottet i ett mål där åklagaren för talan, ska den tilltalade ersätta staten för det som betalats av allmänna medel i ersättning till försvarare. Den tilltalade ska också ersätta staten för kostnaden att hämta honom eller henne till rätten och för kostnaden för provtagning

¹ Prop. 2021/22:279, bet. 2022/23:JuU2, rskr. 2022/23:16.

² Senaste lydelse 2017:176.

³ Senaste lydelse 2014:320.

⁴ Senaste lydelse 2018:533.

och analys av blod, urin och saliv som avser honom eller henne och som har gjorts för utredning om brottet.

Ersättningsskyldigheten omfattar dock inte kostnader som inte skäligen varit motiverade för utredningen, eller kostnader som vållats genom vårdslöshet eller försummelse av någon annan än den tilltalade, hans eller hennes ombud eller försvarare som utsetts av honom eller henne. Ersättningsskyldigheten omfattar inte heller det som betalats i ersättning till en försvarare för utlägg för tolkning av överläggning med den tilltalade.

Den tilltalade är inte i något annat fall än som avses i 4 § första stycket skyldig att betala mera av kostnaden för försvararen än vad han eller hon skulle ha fått betala i rättshjälpsavgift vid rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Det som sägs i den lagen om kostnad för rättshjälpsbiträde gäller i stället kostnad för offentlig försvarare.

Det belopp som den tilltalade ska betala får sättas ned helt eller delvis, om det finns skäl till det med hänsyn till den tilltalades brottslighet eller hans eller hennes personliga och ekonomiska förhållanden.

Om det belopp som den tilltalade skulle vara skyldig att ersätta understiger en viss gräns som regeringen fastställt, ska han eller hon inte vara ersättningsskyldig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om en taxa som ska tillämpas när ersättningsskyldigheten för provtagning och analys enligt första stycket bestäms.

33 kap.

6 §⁵ Bestämmelserna i 3 § andra stycket, 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932) gäller inte delgivning av stämning i brottmål.

Bestämmelserna i 24 § och 25 § första stycket delgivningslagen hindrar inte att den tilltalade delges stämning och andra handlingar i ett brottmål genom förenklad delgivning, om han eller hon av en tjänsteman som anges i tredje stycket vid ett personligt sammanträffande eller genom ljud- och bildöverföring har delgetts information om att förenklad delgivning kan komma att användas i tingsrätten och det vid den tidpunkt då handlingarna skickas till den tilltalade inte har förflutit längre tid än sex månader sedan informationen lämnades.

Information som avses i andra stycket får delges av

- a) en åklagare,
- b) en polisman,
- c) en tulltjänsteman,
- d) en kustbevakningstjänsteman, eller
- e) en annan anställd vid en brottsbekämpande myndighet som den myndigheten har utsett.

6 a §⁶ Bestämmelserna i 6 § andra stycket gäller även handlingar i ett mål enligt 27 kap. 6 § eller 28 kap. 9 § brottsbalken, om informationen har delgetts den dömda personligen eller genom ljud- och bildöverföring av en anställd inom Kriminalvården med anledning av myndighetens beslut att anmäla till åklagare, eller begära att åklagare för talan om, att den villkorliga domen eller skyddstillsynen ska undanröjas.

⁵ Senaste lydelse 2016:37.

⁶ Senaste lydelse 2021:250.

1. den misstänkte en underrättelse om slutförd förundersökning enligt 23 kap. 18 a § första stycket,
2. den tilltalade stämning och andra handlingar i ett brottmål, och
3. den dömda handlingar i ett mål om undanröjande av villkorlig dom enligt 27 kap. 6 § brottsbalken eller av skyddstillsyn enligt 28 kap. 9 § samma balk.

Informationen om tillgänglighetsdelgivning får delges av någon av de tjänstemän som anges i 6 § tredje stycket eller, i fall som avses i första stycket 3, av en anställd inom Kriminalvården med anledning av myndighetens beslut att anmäla till åklagare, eller begära att åklagare för talan om, att påföljden ska undanröjas.

45 kap.

3 §⁷ Om åtal har väckts mot någon för flera brott ska åtalen handläggas i en rättegång. Åtalen får dock handläggas var för sig om det är till fördel för målets handläggning.

Om åtal har väckts mot flera personer får åtalen handläggas i en rättegång om det är till fördel för målets handläggning eller det annars finns skäl för det.

Åtal får inte förenas om domstolen är obehörig att handlägga något av åtalen eller om det gäller olika rättegångsformer för dem.

Åtal som handläggs gemensamt får delas upp när det finns skäl för det.

13 a § Om målet avser ett brott som under utredningen av brottet har ingått i ett särskilt snabbförfarande ska rätten avgöra målet skyndsamt, om det inte är olämpligt.

48 kap.

2 §⁸ Straffföreläggande enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad åklagaren anser att brottet bör föranleda, som den misstänkte får godkänna omedelbart eller inom en viss tid. Under de förutsättningar som anges i 4 § andra stycket får straffföreläggande avse villkorlig dom eller en sådan påföljd i förening med böter. Av 5 a § framgår att ett straffföreläggande också får omfatta ett enskilt anspråk som avser betalningsskyldighet.

Föreläggande av ordningsbot enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad som bestämts enligt 14 §, som han eller hon får godkänna omedelbart eller inom en viss tid.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett straffföreläggande eller ett föreläggande av ordningsbot. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad ska 31 kap. 1 § och bestämmelserna om särskild rättsverkan tillämpas.

Om ett brott är förenat med företagsbot ska botten också föreläggas genom straffföreläggande som den misstänkte får godkänna.

⁷ Senaste lydelse 2014:320.

⁸ Senaste lydelse 2018:1951.

4 §⁹ Bötesstraff får föreläggas genom straffföreläggande beträffande brott för vilket böter ingår i straffskalan, dock inte normerade böter. Det finns särskilda bestämmelser om föreläggande av bötesstraff för brott som har begåtts av någon som är under arton år. Bestämmelsen i 34 kap. 1 § första stycket brottsbalken är tillämplig vid föreläggande av bötesstraff.

Villkorlig dom eller sådan påföljd i förening med böter får föreläggas genom straffföreläggande i fall då det är sannolikt att rätten skulle döma till sådan påföljd. Detta gäller dock inte för brott som har begåtts av någon som inte har fyllt arton år eller om det finns anledning att förena den villkorliga domen med en föreskrift om samhällstjänst.

Företagsbot får föreläggas genom straffföreläggande i fall då boten inte överstiger tre miljoner kronor.

5 §¹⁰ Straffföreläggande får inte utfärdas om

1. det inte finns förutsättningar för allmänt åtal, eller
2. målsäganden har förklarat att han eller hon avser att föra talan om enskilt anspråk i anledning av brottet som avser annat än betalnings-skyldighet.

9 §¹¹ Ett straffföreläggande godkänns genom att den misstänkte skriver under och till behörig mottagare lämnar en förklaring, att han eller hon erkänner gärningen och godtar det straff och den särskilda rättsverkan samt det enskilda anspråk som tagits upp i föreläggandet. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vem som ska ta emot en sådan förklaring.

Om en förklaring lämnas elektroniskt, ska den skrivas under med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen. Lämnas förklaringen i närvaro av en tjänsteman som anges i 33 kap. 6 § tredje stycket får den även skrivas under med en sådan elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 910/2014, i den ursprungliga lydelsen.

10 §¹² Ett straffföreläggande kan godkännas på förhand av den misstänkte, om föreläggandet inte kommer att avse villkorlig dom. Ett förhandsgodkännande ska vara skriftligt, skrivas under av den misstänkte och innehålla

1. uppgift om det brott som godkännandet avser, varvid brottets art samt tiden och platsen för brottet ska anges, och
2. uppgift om den bötespåföljd, den särskilda rättsverkan och det enskilda anspråk som den misstänkte godtar.

Om ett förhandsgodkännande lämnas elektroniskt gäller 9 § andra stycket.

Ett förhandsgodkännande av ett straffföreläggande får återkallas av den misstänkte.

Straffföreläggandet anses godkänt enligt 3 § andra stycket när det har utfärdats.

12 §¹³ Ett godkännande är utan verkan om det sker sedan åklagaren har

⁹ Senaste lydelse 2019:830.

¹⁰ Senaste lydelse 2006:284.

¹¹ Senaste lydelse 2020:918.

¹² Senaste lydelse 2020:918.

¹³ Senaste lydelse 2000:299.

1. utfärdat stämning, stämningsansökan eller ett nytt strafföreläggande som avser samma brott,
2. beslutat att inte väcka åtal för brottet, eller
3. beslutat att lägga ned eller inte inleda en förundersökning.

SFS 2022:1532

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för delgivningsmottagare som har delgetts information om förenklad delgivning före ikraftträdandet.
3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för delgivningsmottagare som har delgetts information om tillgänglighetsdelgivning före ikraftträdandet.
4. För fullmakter som har utfärdats före ikraftträdandet gäller 48 kap. 10 § i den äldre lydelsen.

På regeringens vägnar

GUNNAR STRÖMMER

Linda Billung
(Justitiedepartementet)